

CHUYÊN ĐỀ
HỌC TẬP VÀ LÀM THEO TƯ TƯỞNG, ĐẠO ĐỨC, PHONG CÁCH
HỒ CHÍ MINH GẮN VỚI VIỆC XÂY DỰNG TỔ CHỨC ĐOÀN VỮNG
MẠNH; MỞ RỘNG MẶT TRẬN ĐOÀN KẾT, TẬP HỢP THANH NIÊN

(Tài liệu dành cho cán bộ đoàn năm 2020, ban hành kèm theo
Công văn số 4444-CV/TWĐTN-BTG ngày 17 tháng 3 năm 2020
của Ban Bí thư Trung ương Đoàn)

Phần thứ nhất
TƯ TƯỞNG HỒ CHÍ MINH VỀ XÂY DỰNG TỔ CHỨC ĐOÀN VỮNG
MẠNH, MỞ RỘNG MẶT TRẬN ĐOÀN KẾT, TẬP HỢP THANH NIÊN

1. Tư tưởng Hồ Chí Minh về xây dựng tổ chức đoàn vững mạnh

Sinh thời chủ tịch Hồ Chí Minh luôn đặc biệt quan tâm vấn đề tổ chức thanh niên, xuất phát từ sự đánh giá của Người về vai trò và khả năng cách mạng của thanh niên trong tiến trình lịch sử. Người thấy rõ, muốn giải phóng dân tộc, muốn thành công xã hội mới, thanh niên phải được giáo dục, bồi dưỡng và tổ chức lại thành lực lượng, xuất phát từ vai trò, vị trí, quyết định của họ trong cách mạng. Theo Người: “... nước nhà thịnh hay suy, yếu hay mạnh một phần lớn là do các thanh niên”¹. Mục đích cuối cùng của việc nhìn nhận, đánh giá đúng vai trò và khả năng cách mạng của thanh niên theo quan điểm Hồ Chí Minh là để tổ chức thanh niên thành lực lượng chính trị hùng hậu của Đảng.

Để phát huy vai trò của thanh niên, Hồ Chí Minh rất coi trọng nhiệm vụ tuyên truyền, giáo dục và tổ chức thanh niên. Người viết: “Ở Đông Dương, chúng ta có tất cả những cái mà một dân tộc có thể mong muốn... nhưng chúng ta thiếu tổ chức và thiếu người tổ chức”². Để đi tới việc thành lập Đảng, Hồ Chí Minh đã hình thành một tổ chức của thanh niên - Việt Nam Thanh niên Cách mạng đồng chí Hội, với tư cách là tiền thân của Đảng. Đây chính là sự thể hiện trong thực tiễn luận điểm quan trọng của Người về hồi sinh thanh niên, thức tỉnh thanh niên không chỉ bằng báo chí, tuyên truyền mà phải tổ chức họ lại, đưa họ ra đấu tranh.

Hồ Chí Minh nhiều lần nhấn mạnh đến xây dựng một tổ chức thanh niên Cộng sản làm cánh tay và đội hậu bị cho Đảng. Trong quan điểm của Người: Đoàn “Là cánh tay đắc lực của Đảng để thực hiện những chủ trương và chính sách cách mạng”³, trong việc tổ chức và giáo dục thế hệ thanh niên và nhi đồng thành những chiến sĩ tuyệt đối trung thành với sự nghiệp xây dựng chủ nghĩa xã hội. Đoàn không chỉ là cánh tay mà còn là “...đội hậu bị của Đảng”⁴, nghĩa là,

¹Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2011, tập 5, tr.216

²Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, *Sđd*, tập 2, tr.143

³Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, *Sđd*, tập 10, tr.439

⁴Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, *Sđd*, tập 15, tr.77

Đoàn là một tổ chức chính trị gần Đảng nhất và chỉ lớp người đi sau trong mối quan hệ với lớp chiến sỹ cách mạng đàn anh đi trước.

Về chức năng của Đoàn, Hồ Chí Minh còn chỉ rõ Đoàn là: *“Người phụ trách dìu dắt các cháu nhi đồng”*. Trong quan điểm của Chủ tịch Hồ Chí Minh, chức năng của Đoàn Thanh niên được thể hiện hoàn chỉnh trong các mối quan hệ cơ bản nhất phản ánh tính chất của Đoàn là *“đội xung kích cách mạng”*.

Đoàn muốn mạnh thì mỗi thành viên trong tổ chức đều mạnh. Như vậy, rõ ràng chất lượng của tổ chức Đoàn được nâng lên từ chất lượng của từng đoàn viên. Đây chính là mối quan hệ giữa số lượng và chất lượng đoàn viên trong tổ chức đoàn. Báo cáo chính trị tại Đại hội Đoàn toàn quốc lần thứ nhất (2/1950) đã nêu lên vấn đề sau Cách mạng Tháng Tám năm 1945, do chạy theo số lượng nên nhiều địa phương đã phát triển theo kiểu *“đánh trống ghi tên”*. Đại hội đã nghiêm khắc phê phán hiện tượng này và đề ra những chủ trương phải xây dựng, củng cố tổ chức Đoàn với tư cách là *“Một tổ chức trung kiên”* của thanh niên có lòng yêu nước, tự nguyện phấn đấu cho nền độc lập, tự do của Tổ quốc và xây dựng chế độ dân chủ nhân dân.

Luận điểm của Hồ Chí Minh về mối quan hệ giữa số lượng và chất lượng đoàn viên rất rõ ràng. Người nhiều lần khẳng định: *“Tổ chức của Đoàn phải rộng hơn Đảng... Có nhiên, khi kết nạp đoàn viên cần phải lựa chọn cẩn thận những thanh niên tốt”*⁵; *“Cần phải phát triển Đoàn hơn nữa, nhưng phải chọn lọc cẩn thận, trọng chất lượng hơn số lượng”*⁶. Như vậy, trước yêu cầu nhiệm vụ cách mạng càng khó khăn phức tạp, Người yêu cầu về chất lượng đoàn viên ngày càng cao hơn. Chất lượng cán bộ, đoàn viên được Hồ Chí Minh xác định trong 5 điều Người dạy đoàn viên, thanh niên trong thư Người gửi cho tuổi trẻ cả nước nhân kỷ niệm lần thứ 20 ngày thành lập nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa (2/9/1945):

“- Phải luôn nâng cao chí khí cách mạng “trung với nước, hiếu với dân, nhiệm vụ nào cũng hoàn thành, khó khăn nào cũng vượt qua, kẻ thù nào cũng đánh thắng”. Không sợ gian khổ, hy sinh, hăng hái thi đua tăng gia sản xuất và anh dũng chiến đấu, xung phong đi đầu trong sự nghiệp chống Mỹ cứu nước.

- Phải tin tưởng sâu sắc ở lực lượng và trí tuệ của tập thể, của nhân dân. Tăng cường đoàn kết, giúp đỡ lẫn nhau. Nâng cao ý thức tổ chức và kỷ luật. Kiên quyết chống chủ nghĩa cá nhân và chủ nghĩa tự do.

- Luôn trau dồi đạo đức cách mạng, khiêm tốn và giản dị. Chống kiêu căng, tự mãn. Chống lãng phí, xa hoa. Thực hành tự phê bình và phê bình nghiêm chỉnh, để giúp nhau cùng tiến bộ mãi.

*- Luôn chú ý dìu dắt và giáo dục thiếu niên và nhi đồng, làm gương tốt mọi mặt để đàn em noi theo”*⁷.

⁵ Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sđd*, tập 13, tr.47

⁶ Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sđd*, tập 15, tr.78

⁷ Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sđd*, tập 14, tr.619

Để từng bước hình thành những phẩm chất trên, Hồ Chí Minh yêu cầu từng đoàn viên cần ý thức sâu sắc về vai trò, vị trí của mình trong tổ chức đoàn và trong các tập thể thanh niên để ra sức tu dưỡng, rèn luyện. Ra sức học tập nâng cao trình độ chính trị, văn hóa, khoa học kỹ thuật và quân sự để cống hiến ngày càng nhiều cho Tổ quốc, cho nhân dân.

Theo quan điểm Hồ Chí Minh, Đảng phải trực tiếp lãnh đạo việc xây dựng, củng cố tổ chức đoàn để đoàn trở thành lực lượng tiên phong chiến đấu của thanh niên, đội hậu bị của Đảng và đặt ra yêu cầu cán bộ, đảng viên phải trực tiếp chăm lo xây dựng, củng cố Đoàn. Nói chuyện tại lớp bồi dưỡng cán bộ đảng cấp huyện (tháng 1/1967), Hồ Chí Minh căn dặn chi bộ phải chăm lo xây dựng Đoàn Thanh niên cho thật tốt, vì *“Đoàn viên và các đội thanh niên xung phong là cánh tay của chi bộ”*⁸.

Khi đến thăm các địa phương, đơn vị cơ sở, hoặc thay mặt Trung ương Đảng kêu gọi cán bộ, đảng viên, cũng như khi nhắc tới đảng viên, Chủ tịch Hồ Chí Minh thường nhắc tới đoàn viên. Trong lễ chúc mừng Đảng ta 30 tuổi (1/1960), Hồ Chí Minh thay mặt Trung ương kêu gọi: *“...toàn thể đảng viên và đoàn viên thanh niên lao động, bất kỳ ở cương vị nào, làm công việc gì đều phải trau dồi đạo đức cách mạng, tẩy trừ chủ nghĩa cá nhân, cố gắng học tập chính trị, văn hóa và khoa học kỹ thuật, làm tốt công tác kinh tế, tài chính, gương mẫu trong mọi việc làm”*⁹. Đối với Người hai khái niệm đảng viên và đoàn viên luôn đi liền với nhau.

Để Đoàn phát triển mạnh mẽ, vững chắc, theo Hồ Chí Minh cần phải phát động phong trào thi đua yêu nước, vì: *“Phong trào thi đua yêu nước làm nảy nở ra nhiều thanh niên tích cực và tiên tiến ở các ngành, các nghề. Đó là điều kiện thuận lợi giúp cho Đoàn phát triển mạnh mẽ và vững chắc”*¹⁰. Vì vậy, xây dựng củng cố tổ chức Đoàn không chỉ là giữ sinh hoạt cho đều, nắm được danh sách đoàn viên, thu được đoàn phí, tổ chức học tập lý luận ... mà quan trọng nhất là phải thông qua hoạt động thực tiễn, qua phong trào hành động từ đó phát hiện những nhân tố tích cực mà bồi dưỡng, tuyển chọn để đưa vào Đoàn nhằm tăng sức chiến đấu cho Đoàn. Tổ chức đoàn chỉ có thể phát triển và trở thành vững mạnh khi thực hiện tốt vai trò đầu tàu, quy tụ thanh niên tham gia phần đấu cho mục đích lý tưởng. Người dạy: *“Thanh niên phải làm xung phong đến những nơi khó khăn, gian khổ nhất. Nơi nào người khác làm ít kết quả, thanh niên phải xung phong đến làm cho tốt”*¹¹.

2. Tư tưởng Hồ Chí Minh về mở rộng mặt trận đoàn kết, tập hợp thanh niên

Một là, mục tiêu của tổ chức, tập hợp thanh niên là để xây dựng tổ chức đoàn vững mạnh

⁸Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sđd*, tập 15, tr.278

⁹Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sđd*, tập 12, tr.403

¹⁰Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sđd*, tập 13, tr.91

¹¹Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sđd*, tập 13, tr.298

Mục tiêu của đoàn kết, tập hợp thanh niên là hình thành một mặt trận rộng lớn, một nhiệm vụ rất quan trọng của Đoàn mà Người luôn căn dặn phải thực hiện cho tốt. Người chỉ ra rằng muốn xây dựng và phát triển Đoàn thành một lực lượng vững chắc trước hết phải đoàn kết, tập hợp rộng rãi các tầng lớp thanh niên, tránh cô độc, hẹp hòi.

Huấn thị tại Đại hội Đoàn Thanh niên Cứu quốc Hà Nội (27/9/1945) điều đầu tiên Người nêu ra là thanh niên phải hình thành một mặt trận thống nhất. Đầu năm 1946, Hồ Chí Minh chỉ thị thành lập Mặt trận đoàn kết thanh niên do Đoàn Thanh niên Cứu quốc làm trụ cột, lấy tên là Tổng đoàn Thanh niên Việt Nam (sau đổi tên là Liên đoàn Thanh niên Việt Nam). Hồ Chí Minh chỉ rõ: “*Vì thanh niên là người tiếp sức cách mạng cho thế hệ thanh niên già, đồng thời phụ trách diu dắt thế hệ thanh niên tương lai - tức là các cháu nhi đồng*”¹², nên thanh niên phải được đoàn kết, tập hợp lại.

Hai là, cần phải đưa thanh niên vào các loại hình tổ chức thích hợp để ai cũng được giáo dục, rèn luyện, trưởng thành.

Tại Đại hội xứ Đoàn Thanh niên Cứu quốc Bắc Bộ (25/11/1945), huấn thị với các đại biểu, Hồ Chí Minh phê bình: “*Trong tổ chức thanh niên vẫn còn giữ một xu hướng chật hẹp, không bao bọc được nhiều giai tầng, không kéo được đại đa số thanh niên*”¹³. Vì lẽ đó, đến đầu năm 1946, Hồ Chí Minh chỉ thị phải hình thành Mặt trận đoàn kết thanh niên.

Năm 1950, khi cuộc kháng chiến chống thực dân Pháp của nhân dân ta chuyển sang giai đoạn mới, Chủ tịch Hồ Chí Minh đề ra sáng kiến thành lập các đơn vị thanh niên xung phong công tác mà Người cho rằng đây là nơi tập hợp rộng rãi các đối tượng thanh niên và là trường học thực tiễn của thanh niên. Do sáng kiến độc đáo của Người nên lúc đó các đơn vị thanh niên xung phong công tác còn có tên gọi là Thanh niên xung phong của Bác Hồ. Thanh niên xung phong đã tồn tại và phát triển, trở thành nơi tập hợp đội viên hoạt động ở khắp các tỉnh, thành trong cả nước, đảm nhiệm những công việc ở nơi khó khăn gian khổ rất có hiệu quả, đồng thời là môi trường rèn luyện của nhiều thế hệ thanh niên nước ta.

Ba là, yêu cầu về hình thức và phương pháp đoàn kết, tập hợp các tầng lớp thanh niên.

Hồ Chí Minh yêu cầu tổ chức Đoàn các cấp: “*Về phần mình, thì Đoàn cần phải nghiên cứu tìm ra những hình thức và phương pháp thích hợp để đoàn kết và tổ chức thanh niên một cách rộng rãi và vững chắc*”¹⁴. Theo Người, việc tìm tòi và ứng dụng có hiệu quả những hình thức, phương pháp thích hợp để đoàn kết, tập hợp các tầng lớp thanh niên là một quá trình nghiên cứu khoa học đòi hỏi tinh thần sáng tạo cũng như sự kiên trì, đặc biệt là đi sâu, đi sát thanh niên, hiểu được tâm tư, khát vọng của họ.

¹² Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sđd*, tập 13, tr.298

¹³ Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sđd*, tập 4, tr.122

¹⁴ Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sđd*, tập 10, tr.493

Bên cạnh việc tập hợp rộng rãi thanh niên tham gia, các hình thức, phương pháp phải có mục tiêu phấn đấu rõ ràng, có tính ổn định và triển vọng phát triển. Hồ Chí Minh khẳng định: “*Đoàn kết là lực lượng mạnh nhất của chúng ta*”¹⁵, nghĩa là phát huy được lực lượng sẽ tạo ra sức mạnh. Người nhắc nhở cán bộ, đoàn viên “*Phải thật thà đoàn kết và hợp tác với anh em thanh niên trong Hội Liên hiệp Thanh niên Việt Nam*”¹⁶.

Bón là, phải bảo đảm mối liên hệ thường xuyên, chặt chẽ, mật thiết giữa tổ chức đoàn với đông đảo thanh niên.

Điều kiện quyết định thắng lợi việc mở rộng mặt trận đoàn kết, tập hợp thanh niên theo quan điểm Hồ Chí Minh là: Muốn đoàn kết thì tất cả cán bộ, đoàn viên phải gương mẫu, phải giữ vững đạo đức cách mạng, phải khiêm tốn, cần cù, hăng hái, dũng cảm, “*Phải xung phong trong mọi công tác; xung phong là đi trước, làm trước để lôi cuốn quần chúng, chứ không phải là xa rời quần chúng*”¹⁷. Và hơn thế muốn thực hiện đoàn kết, tập hợp đông đảo thanh niên, vấn đề sống còn của Đoàn là phải bảo đảm mối liên hệ chặt chẽ, mật thiết giữa tổ chức đoàn với đông đảo thanh niên, phải bồi dưỡng, đào tạo nâng cao chất lượng đội ngũ cán bộ và chất lượng đoàn viên với phương châm “*trọng chất hơn lượng*”.

Đoàn Thanh niên trước hết là tổ chức của những thanh niên tiên tiến, nhưng Đoàn lại là người đại diện lợi ích chính đáng của thanh niên vì vậy Đoàn cũng là tổ chức của thanh niên, vì thanh niên. Vì vậy, theo Người: “*Trong hoàn cảnh nào, Đoàn Thanh niên phải củng cố và phát triển hơn nữa*”¹⁸, chính là do yêu cầu tự thân của Đoàn. Một tổ chức quần chúng, từ quần chúng mà ra thì mối liên hệ với quần chúng là điều kiện tiên quyết để tồn tại và phát triển. Đó là mối quan hệ được xem như là máu thịt.

Theo Hồ Chí Minh: “*Muốn củng cố và phát triển, thì Đoàn phải liên hệ rộng rãi và chặt chẽ với các tầng lớp thanh niên. Phải quan tâm đến đời sống công tác, học tập của thanh niên*”¹⁹. Mối liên hệ này được thể hiện trên cả hai mặt: Vừa rộng rãi, tức là không bỏ sót một đối tượng nào, lại vừa chặt chẽ. Chặt chẽ ở đây chính là sự gắn bó mật thiết để hiểu được những gì thanh niên đang cần đến Đoàn, đang mong mỏi Đoàn và ngược lại. Nhưng cao hơn thế, không chỉ nắm được, hiểu được mà còn “*Phải quan tâm đến đời sống, công tác và học tập của thanh niên*”²⁰. Người đặt vấn đề đời sống lên trên bởi lẽ thanh niên là lớp người mới bước vào đời, mới bắt đầu xây dựng cho mình cuộc sống tự lập nên họ thường gặp rất nhiều khó khăn; họ cần tìm đến Đoàn như là người bạn đồng hành gần gũi nhất để có thể chia sẻ và giúp đỡ họ. Thanh niên cần được tạo điều kiện để học tập và làm việc. Học tập để tích lũy kiến thức và làm việc để cống hiến. Đó là hai vấn đề mà ở bất cứ ở đâu, hoạt động trên lĩnh vực nào, thanh niên đều cần được giúp đỡ.

¹⁵Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sđd*, tập 9, tr.90

¹⁶Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sđd*, tập 10, tr.439

¹⁷Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sđd*, tập 10, tr.440

¹⁸Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sđd*, tập 12, tr.19

¹⁹Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sđd*, tập 10, tr.493

²⁰Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sđd*, tập 10, tr.439

Phần thứ hai

CÁN BỘ ĐOÀN HỌC TẬP VÀ LÀM THEO TƯ TƯỞNG, ĐẠO ĐỨC, PHONG CÁCH HỒ CHÍ MINH GẮN VỚI VIỆC XÂY DỰNG TỔ CHỨC ĐOÀN VỮNG MẠNH; MỞ RỘNG MẶT TRẬN ĐOÀN KẾT, TẬP HỢP THANH NIÊN

1. Cán bộ đoàn phải tích cực, chủ động, sáng tạo tham gia xây dựng Đoàn vững mạnh

Nghị quyết Đại hội Đoàn toàn quốc lần thứ XI đã xác định: “*Xây dựng Đoàn vững mạnh về tư tưởng chính trị, tổ chức và hành động. Trong công tác xây dựng Đoàn, chất lượng cán bộ đoàn là trọng tâm, nâng cao chất lượng cơ sở đoàn là đột phá*”. Như vậy, muốn đạt được mục tiêu trên, việc xây dựng đội ngũ cán bộ đoàn các cấp có đủ số lượng và chất lượng là yêu cầu, đòi hỏi khách quan, tất yếu. Thực tiễn cho thấy, các hoạt động của tổ chức đoàn tốt hay kém, phụ thuộc rất lớn vào phẩm chất, năng lực và trình độ của người cán bộ đoàn. Trong điều kiện mới hiện nay, quán triệt quan điểm của Chủ tịch Hồ Chí Minh, trên cơ sở những tiêu chuẩn chung và tiêu chuẩn cụ thể theo quy định của Đảng về công tác cán bộ, mỗi cán bộ đoàn cần xây dựng cho mình lộ trình và phương pháp rèn luyện khoa học, phù hợp với thực tiễn, mẫn cán, tận tụy, sâu sát cơ sở; dám nghĩ, dám làm, dấn thân và tiên phong thực hiện việc mới, việc khó.

Trước hết, muốn tổ chức đoàn vững mạnh thì bản thân mỗi cán bộ đoàn phải là tấm gương cho đoàn viên, thanh niên học tập. Cán bộ đoàn phải là hạt nhân tiêu biểu về phẩm chất chính trị; tuyệt đối trung thành với Đảng Cộng sản Việt Nam, nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam và nhân dân Việt Nam; kiên định mục tiêu và lý tưởng của Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh; xung kích đi đầu trong sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc; gương mẫu thực hiện nghĩa vụ công dân; đường lối, chính sách của Đảng, pháp luật của Nhà nước và các quy định của cơ quan, đơn vị sử dụng lao động; gương mẫu chấp hành Điều lệ Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh, sự phân công của tập thể lãnh đạo, ban thường vụ đoàn cùng cấp và sự lãnh đạo, chỉ đạo của tổ chức đoàn cấp trên.

Những phẩm chất chính trị nêu trên, nhất là uy tín chính trị được thực hiện trong công việc và lối sống hàng ngày của cán bộ đoàn có tác động rất lớn, trực diện đến tư tưởng chính trị của đoàn viên, thanh niên. Cán bộ đoàn các cấp cần chủ động, kiên trì tham mưu với các cấp ủy đảng, với ban chấp hành, ban thường vụ đoàn các cấp đổi mới nội dung và phương thức tổ chức các hoạt động giáo dục chính trị tư tưởng cho đoàn viên, thanh niên. Đổi mới việc học tập các bài lý luận chính trị cho đoàn viên; tăng cường ứng dụng công nghệ thông tin, học tập trực tuyến, thi trực tuyến trên internet và mạng xã hội về các môn khoa học Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh. Kiên trì thực hiện và tham mưu tổ chức tốt các nghị quyết, kết luận, đề án, kế hoạch của Ban Chấp hành, Ban Thường vụ và Ban Bí thư Trung ương Đoàn về việc thực hiện Chỉ thị 05-CT/TW ngày 15/5/2016 của Bộ Chính trị về tiếp tục đẩy mạnh việc học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh; Chỉ thị số 42-CT/TW ngày 24/3/2015 của Ban Bí thư

Trung ương Đảng khóa XI về *tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống văn hóa cho thế hệ trẻ giai đoạn 2015-2030...* Những nội dung trên phải thường xuyên được thực hiện, trở thành nhiệm vụ tự thân của mỗi cán bộ đoàn. Chăm lo xây dựng phong trào, tạo ra những điểm mới, những mô hình hay, cách làm sáng tạo trong công tác giáo dục của Đoàn chắc chắn sẽ là tiền đề quan trọng nâng cao phẩm chất chính trị, đạo đức, lối sống văn hóa cho thanh thiếu nhi.

Trong bối cảnh thực hiện Nghị quyết Trung ương 4 - Khóa XII của Đảng về *“Tăng cường xây dựng, chỉnh đốn Đảng; ngăn chặn, đẩy lùi sự suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, những biểu hiện tự diễn biến, tự chuyển hóa trong nội bộ”* và Nghị quyết số 35-NQ/TW của Bộ Chính trị về *“Tăng cường bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng, đấu tranh phản bác các quan điểm sai trái, thù địch trong tình hình mới”*, mỗi cán bộ đoàn, nhất là cán bộ chủ chốt, người đứng đầu ngoài việc gương mẫu thực hiện nghiêm túc, chúng ta cần chủ động, sáng tạo tham mưu tổ chức nhiều chuỗi hoạt động chuyên sâu để thu hút, tập hợp đông đảo thanh thiếu nhi tham gia bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng, nhất là các giải pháp bảo vệ và đấu tranh trên không gian mạng; tăng cường tương tác, trao đổi thông tin, duy trì và đẩy mạnh hoạt động của Câu lạc bộ Lý luận trẻ các cấp; tổ chức thường xuyên các đợt sinh hoạt chính trị, củng cố, bồi đắp niềm tin cho thế hệ trẻ đối với con đường cách mạng mà Đảng, Bác Hồ và Nhân dân ta đã lựa chọn.

Cán bộ đoàn phải giữ vững nguyên tắc hoạt động của tổ chức Đoàn; tham gia xây dựng tổ chức đoàn thông qua việc thực hiện nghiêm túc các quy định về xây dựng tổ chức bộ máy và công tác cán bộ đoàn. Tham mưu tăng cường các giải pháp để thực hiện tốt Kết luận số 08 - KL/TWĐTN-BTC ngày 5/3/2019 của Ban Chấp hành Trung ương Đoàn khóa XI về *“Tăng cường các giải pháp nâng cao chất lượng hoạt động tổ chức cơ sở đoàn trên địa bàn dân cư giai đoạn 2019 - 2022”*; Kết luận số 07 - KL/TWĐTN - BTC ngày 14/2/2019 của Ban Chấp hành Trung ương Đoàn khóa XI về *“Một số giải pháp nâng cao chất lượng công tác cán bộ đoàn giai đoạn 2019 - 2022”*; Kết luận số 06 KL/TWĐTN-BKT, ngày 10/01/2019 của Ban Thường vụ Trung ương Đoàn khóa XI về tiếp tục thực hiện Chỉ thị số 01 - CT/TWĐTN - BKT của Ban Thường vụ Trung ương Đoàn khóa X về *“Tăng cường rèn luyện tác phong, thực hiện lễ lối công tác của cán bộ đoàn”* và các quy định của Đảng, của Đoàn, của Nhà nước có liên quan về công tác xây dựng hệ thống chính trị và công tác cán bộ trong tình hình mới.

Muốn phát triển và xây dựng lực lượng cho tổ chức đoàn, cán bộ đoàn cần phải tham gia phát triển đoàn viên mới; đây là nhiệm vụ lớn, quan trọng của người cán bộ đoàn. Cùng với tổ chức của mình, cán bộ đoàn phải thật sự trở thành người định hướng, truyền cảm hứng, dẫn dắt, tổ chức các phong trào hành động cách mạng trong thanh thiếu nhi, qua đó phát hiện, giới thiệu và bồi dưỡng thanh niên, thiếu niên phấn đấu để trở thành đoàn viên. Tăng cường các hoạt động giáo dục bồi dưỡng giác ngộ về lý tưởng cách mạng của Đảng cho đoàn viên thanh niên, trong đó tập trung nâng cao trình độ lý luận chính trị, đẩy mạnh việc học tập và

làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Chủ tịch Hồ Chí Minh; chủ động, tích cực, sáng tạo thực hiện tốt “*chương trình rèn luyện đoàn viên*”, xây dựng đoàn cơ sở “*3 chủ động*”, giai đoạn 2018 - 2022; làm tốt công tác tham mưu trong việc thực hiện đúng quy trình việc bồi dưỡng, giới thiệu đoàn viên ưu tú cho Đảng xem xét kết nạp.

Cán bộ đoàn tích cực đại diện chăm lo, bảo vệ quyền và lợi ích hợp pháp, chính đáng của tuổi trẻ; phụ trách Đội TNTP Hồ Chí Minh; là lực lượng nòng cốt chính trị trong phong trào thanh niên và trong các tổ chức thanh niên Việt Nam. Triển khai các giải pháp thiết thực trong tập hợp và hỗ trợ thanh niên là người dân tộc thiểu số, thanh niên là tín đồ tôn giáo, thanh niên các khu công nghiệp, khu chế xuất, doanh nghiệp ngoài nhà nước và thanh niên Việt Nam ở nước ngoài; kết nối, phát huy tài năng trẻ trên các lĩnh vực, trí thức trẻ Việt Nam ở ngoài nước tham gia hoạt động của Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh, Hội Liên hiệp thanh niên Việt Nam gắn với sự nghiệp xây dựng, bảo vệ Tổ quốc.

Cán bộ đoàn phải chủ động, xung kích, sáng tạo, không ngại khó, “dám nghĩ, dám làm, dám chịu trách nhiệm”, tích cực tổ chức cho đoàn viên, thanh niên tham gia các phong trào, chương trình, hoạt động thực tiễn, tạo môi trường để đoàn viên, thanh niên tự giáo dục, rèn luyện và trưởng thành. Cán bộ đoàn phát huy đoàn viên, thanh niên xung kích, tình nguyện trong lao động, học tập, phấn đấu vươn lên để lập thân, khởi nghiệp, xây dựng và bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa. Tổ chức triển khai có hiệu quả 3 phong trào hành động cách mạng: “*Thanh niên tình nguyện*”, “*Tuổi trẻ sáng tạo*”, “*Tuổi trẻ xung kích bảo vệ Tổ quốc*” và 3 chương trình đồng hành với thanh niên: “*Đồng hành với thanh niên trong học tập*”; “*Đồng hành với thanh niên khởi nghiệp, lập nghiệp*”; “*Đồng hành với thanh niên rèn luyện và phát triển kỹ năng trong cuộc sống, nâng cao thể chất, đời sống văn hóa tinh thần*”. Thông qua các phong trào hành động cách mạng của tuổi trẻ, cán bộ đoàn tiên phong thực hiện nhằm giúp cho đoàn viên, thanh thiếu nhi hiểu rõ được truyền thống vẻ vang của Đảng và dân tộc, làm cho đoàn viên, thanh niên hiểu biết sâu sắc hơn những tấm gương thanh niên tiêu biểu, địa chỉ đỏ trong công cuộc xây dựng và bảo vệ Tổ quốc để biết ơn các thế hệ cha anh đã hy sinh quên mình vì độc lập tự do của Tổ quốc, nâng cao lòng tự hào, tự tôn dân tộc.

2. Cán bộ đoàn tích cực nghiên cứu, đề xuất giải pháp đổi mới nội dung, phương thức để tập hợp, đoàn kết thanh niên

Để tập hợp, đoàn kết thanh niên một cách rộng rãi và bền vững, cán bộ đoàn cần phát huy vai trò xung kích trong việc tìm những nội dung, phương thức mới, sinh động, có hiệu quả nhằm kích lệ tinh thần tham gia vào tổ chức cũng như các hoạt động của đoàn viên, thanh niên.

Cán bộ đoàn cần nghiên cứu, phát động và duy trì các chương trình hành động, cuộc vận động theo hướng tập trung, thiết thực, bền vững, đáp ứng yêu cầu của đất nước trong giai đoạn mới, phù hợp khả năng, nguyện vọng chính đáng của thanh niên.

Xây dựng cơ chế phối hợp để thể hiện rõ hơn nữa vai trò nòng cốt chính trị của Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh, tăng tính đoàn kết, tính liên hiệp của các tổ chức thành viên. Các tổ chức của thanh niên Việt Nam là mặt trận xã hội rộng rãi, là cánh tay nối dài của tổ chức Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh trong tập hợp, định hướng, dẫn dắt hoạt động phong trào thanh niên. Các tổ chức của thanh niên Việt Nam cần đa dạng các hình thức tập hợp thanh niên, tiếp cận và tổ chức các nội dung, hoạt động hỗ trợ phù hợp với từng đối tượng thanh niên, xuất phát từ các nhu cầu cơ bản của thanh niên.

Quan tâm triển khai phương thức tập hợp thanh niên trên không gian mạng theo hướng xây dựng, hoàn thiện và kết nối các nhóm của các chi đoàn, đoàn cơ sở, các câu lạc bộ của thanh niên theo sở thích, ngành nghề, xu thế mới trên không gian mạng. Từ đó, tạo môi trường thông tin lành mạnh, các sân chơi hấp dẫn trên mạng, từng bước khai thác các ứng dụng, tiện ích của các mạng xã hội đang có số lượng thành viên đông để truyền tải thông tin, nắm bắt dư luận, kịp thời định hướng, giáo dục cho thanh niên. Phát huy ưu thế của các phương tiện truyền thông hiện đại, đa phương tiện, sử dụng có hiệu quả các hình thức, công cụ giáo dục mới như Internet, mạng xã hội. Theo hướng tích cực, nhiều bạn trẻ đã lập ra những facebook nhóm, những câu lạc bộ trên mạng xã hội để cùng nhau quyên góp, ủng hộ những hoàn cảnh thiếu may mắn; chung tay hành động vì môi trường; hay chia sẻ những câu chuyện bổ ích, kinh nghiệm sống... để bồi đắp thêm những giá trị tinh thần tốt đẹp, giúp nhau cùng hướng thiện và vươn lên. Đây chính là điểm thuận lợi trong công tác đoàn kết, tập hợp cũng như định hướng, giáo dục tư tưởng cho thanh niên. Có thể thấy, mạng xã hội chính là phương tiện hữu ích để tiếp cận với thanh niên trong thời đại mới. Các cán bộ đoàn, hội chủ động tiếp cận với mạng xã hội có số lượng thành viên đông đảo để truyền tải thông tin và định hướng giáo dục cho thanh niên, thu hút thanh niên tham gia vào các hoạt động xã hội, tình nguyện vì cộng đồng.

Hiện nay, đang xuất hiện những câu lạc bộ, đội nhóm tự phát tập hợp nhau trên mạng, theo hội đồng hương, theo sở thích, theo nhu cầu và tổ chức các hoạt động; có những hoạt động được tài trợ của các Doanh nghiệp, các tổ chức Phi Chính phủ. Cán bộ đoàn, hội cần chủ động, tích cực tiếp cận, nắm các thủ lĩnh để đưa họ vào “không gian” hoạt động của Đoàn, Hội.

Cán bộ đoàn triển khai có hiệu quả công tác mở rộng mặt trận đoàn kết, tập hợp thanh niên theo chương trình công tác đoàn và phong trào thanh thiếu nhi năm 2020: (1) Xây dựng mô hình điểm, nhân rộng cách làm hay trong thực hiện chủ trương mỗi đoàn viên giúp đỡ ít nhất một thanh niên tham gia Đoàn, Hội (chủ trương 1+1). Tổ chức các hoạt động tập hợp, hỗ trợ và chăm lo thanh niên dân tộc thiểu số, thanh niên tín đồ tôn giáo, thanh niên các khu công nghiệp, khu chế xuất, doanh nghiệp ngoài nhà nước và thanh niên Việt Nam ở nước ngoài. (2) Tập trung theo dõi, hướng dẫn cơ sở nắm bắt số lượng đoàn viên, hội viên, thanh niên tại địa phương, đơn vị; thống kê chính xác tỷ lệ đoàn kết tập hợp thanh niên. Định kỳ rà soát, hướng dẫn, đề xuất giải pháp nâng cao tỷ lệ đoàn kết tập hợp thanh niên tại các địa bàn, đối tượng tỷ lệ đạt thấp. (3) Cùng cố tổ chức, chấn chỉnh hoạt động Hội cấp huyện, cấp cơ sở. Tổ chức các hoạt động

phù hợp với từng đối tượng thanh niên, xuất phát từ các nhu cầu cơ bản của thanh niên. Tập trung phát triển các câu lạc bộ, tổ, đội, nhóm theo ngành nghề, sở thích tại các địa bàn chưa có cơ sở đoàn, hội phù hợp với tình hình thực tế địa bàn, khu vực và bản sắc tín ngưỡng, điều kiện, hoàn cảnh của thanh niên. Kết nối hoạt động với các tổ chức thanh niên trong nước có tôn chỉ mục đích phù hợp với mục tiêu của Hội. (4) Tiếp tục xây dựng, củng cố lực lượng cốt cán trong thanh niên dân tộc thiểu số, thanh niên tín đồ tôn giáo.

3. Cán bộ đoàn cần xây dựng phương pháp làm việc dân chủ, khoa học, sáng tạo, gương mẫu, tận tụy, gần gũi, gắn bó mật thiết với thanh niên

Cán bộ đoàn phải có phong cách làm việc dân chủ, gần gũi, gắn bó mật thiết với thanh niên. Theo Hồ Chí Minh, “*Dân chủ, sáng kiến, hăng hái*”²¹ ba điều này có mối quan hệ gắn bó nhau. Dân chủ mới làm cho cán bộ và quần chúng đề ra sáng kiến. Những sáng kiến đó được khen ngợi, thì những người đó càng hăng hái, và người khác cũng học theo. Vì vậy, học tập và làm theo phong cách Hồ Chí Minh về phong cách lãnh đạo gần dân, gắn bó mật thiết với nhân dân, cán bộ đoàn không nên tự kiêu, tự đại, mà phải lắng nghe, phải hỏi ý kiến của thanh niên. Phong cách lãnh đạo gần thanh niên, gắn bó mật thiết với thanh niên của cán bộ đoàn làm cho thanh niên mạnh dạn chia sẻ tâm tư, nguyện vọng, tích cực đề ra ý kiến đóng góp. Cán bộ đoàn, để lãnh đạo được đoàn viên xây dựng tổ chức đoàn vững mạnh phải gần thanh niên, được lòng thanh niên, lắng nghe ý kiến đóng góp của thanh niên, không được xa thanh niên có như vậy mới lãnh đạo được thanh niên. Để thực hiện tốt, cán bộ đoàn phải tăng cường nắm bắt tình hình thực tiễn cơ sở; thực hiện hiệu quả chủ trương “1 + 2”(cán bộ đoàn cấp trung ương và cấp tỉnh 1 năm tối thiểu có 2 tháng công tác tại cơ sở).

Cán bộ đoàn cần xây dựng phương pháp làm việc khoa học, sáng tạo, gương mẫu, tận tụy - Nói đi đôi với làm. Đời sống kinh tế - xã hội luôn vận động và biến đổi không ngừng, theo đó nhu cầu, nguyện vọng, tâm tư, tình cảm của thanh niên cũng không ngừng thay đổi. Đặc biệt, trước sự phát triển mạnh mẽ của công nghệ thông tin, internet và mạng xã hội như hiện nay, đã chi phối, ảnh hưởng tiêu cực đến nhiều cấu trúc văn hóa truyền thống của dân tộc, làm cho một bộ phận thanh thiếu nhi có lối sống thực dụng, sống ảo, cuồng thần tượng... Đề góp phần cùng với Đảng và hệ thống chính trị làm tốt công tác đào tạo, bồi dưỡng thế hệ trẻ Việt Nam vừa hồng, vừa chuyên; sống có lý tưởng, giàu lòng yêu nước, yêu truyền thống văn hóa dân tộc... đòi hỏi người cán bộ đoàn phải không ngừng sáng tạo, đổi mới cách nghĩ, cách làm phong trào; kiên trì với những định hướng lớn, nhưng linh hoạt trong phương thức triển khai với tinh thần “dĩ bất biến - ứng vạn biến”²². Khi triển khai các hoạt động cần nắm chắc tình hình cụ thể, tăng cường tham vấn, xin ý kiến của các cấp, các ngành, đặc biệt là ý kiến của đoàn viên, thanh niên; việc xây dựng và tổ chức hoạt động phải gắn với tâm tư, nguyện vọng, nhu cầu của thanh niên. Người cán bộ đoàn cần phát huy vai trò, trách nhiệm của mình trong mọi hoạt động; gần gũi, quan

²¹Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sđd*, tập 5, tr.2284

²²Hồ Chí Minh – Biên niên tiểu sử, Nxb Chính trị quốc gia, H.1993, t3, tr216.

tâm, lắng nghe, thấu hiểu tâm tư, nguyện vọng chính đáng của thanh thiếu nhi để kịp thời uốn nắn lệch lạc, phát huy điểm mạnh của họ.

Một trong những vấn đề quan trọng nhất của người cán bộ đoàn đó là tính nêu gương, nói đi đôi với làm, ngoài việc vận động, thuyết phục đoàn viên, thanh niên làm theo, người cán bộ đoàn phải là người tiên phong đi đầu, dẫn thân, bám sát công việc, tránh nói mà không làm, hoặc “*nói hay mà làm dở, chỉ xoay xở để làm lãnh đạo*” sẽ mất uy tín và không thể dẫn dắt, định hướng cho đoàn viên, thanh niên làm theo. Tiếp tục kiên trì phong cách cán bộ đoàn “*Sáng tạo, trách nhiệm, tiên phong, gương mẫu, sâu sát cơ sở*” theo tinh thần chuyên đề học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh năm 2018 và xây dựng phong cách làm việc “*Phát huy dân chủ, chăm lo và bảo vệ quyền, lợi ích chính đáng của thanh thiếu nhi*” theo tinh thần chuyên đề học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh năm 2019 do Ban Bí thư Trung ương Đoàn ban hành.

Tăng cường công tác giáo dục ý thức trách nhiệm, tính nêu gương, gương mẫu của cán bộ đoàn, hội, đội, nhất là cán bộ chủ chốt từ Trung ương đến cơ sở, thông qua việc chỉ đạo thực hiện nghiêm Kết luận số 06 KL/TWĐTN-BKT, ngày 10/01/2019 của Ban Thường vụ Trung ương Đoàn khóa XI về tiếp tục thực hiện Chỉ thị số 01 - CT/TWĐTN - BKT của Ban Thường vụ Trung ương Đoàn khóa X về “*Tăng cường rèn luyện tác phong, thực hiện lễ lối công tác của cán bộ đoàn*” quy định 8 điều “*nên làm*” và 8 điều “*không nên làm*” đối với cán bộ đoàn theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh.

Cán bộ đoàn phải có phương pháp dân vận khéo. Sinh thời, Chủ tịch Hồ Chí Minh rất quan tâm, coi trọng công tác dân vận. Trong tác phẩm “*Dân vận*”, Người viết “*Lực lượng của dân rất to. Việc dân vận rất quan trọng. Dân vận kém thì việc gì cũng kém. Dân vận khéo thì việc gì cũng thành công*”²³. Cán bộ đoàn là cán bộ hoạt động chính trị- xã hội được Đảng giao nhiệm vụ công tác vận động thanh, thiếu nhi, trực tiếp thực hiện công tác vận động tuyên truyền giáo dục thanh thiếu niên theo đường lối giáo dục chính sách của Đảng, Nhà nước và Điều lệ Đoàn. Học tập và làm theo phong cách dân vận Hồ Chí Minh, mỗi cán bộ đoàn cần phải: “*...óc nghĩ, mắt trông, tai nghe, chân đi, miệng nói, tay làm. Chứ không phải chỉ nói suông, chỉ ngồi viết mệnh lệnh. Họ phải thật thà nhúng tay vào việc*”²⁴. Cán bộ đoàn trong xây dựng tổ chức đoàn vững mạnh; mở rộng mặt trận đoàn kết tập hợp thanh niên cần phải cùng nhau bàn tính kỹ càng, phân chia công việc rõ rệt, giải thích cho thanh niên hiểu, cổ động thanh niên, giúp thanh niên lên kế hoạch tổ chức, sắp xếp việc làm, theo dõi, giúp đỡ thanh niên giải quyết những khó khăn, vướng mắc.

Hiện nay, toàn Đoàn đang triển khai cuộc vận động xây dựng giá trị hình mẫu thanh niên Việt Nam giai đoạn 2018 - 2022 với 03 tiêu chí nền tảng “*Tâm trong - Trí sáng - Hoài bão lớn*” và 12 tiêu chí cụ thể: (1) *Có lý tưởng cách mạng*, (2) *Bản lĩnh vững vàng*, (3) *Giàu lòng yêu nước*, (4) *Đạo đức trong sáng*,

²³Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sđd*, tập 6, tr.234

²⁴Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sđd*, tập 6, tr.233-234

(5) *Lối sống văn hóa*, (6) *Tuân thủ pháp luật*, (7) *Tiên phong hành động*, (8) *Sáng tạo không ngừng*, (9) *Học tập liên tục*, (10) *Có sức khỏe tốt*, (11) *Kỹ năng phù hợp*, (12) *Khát vọng vươn lên*. Đề cuộc vận động thành công, đội ngũ cán bộ đoàn các cấp cần phải nỗ lực, phấn đấu, rèn luyện và kiên trì thực hiện nhiều giải pháp, trong đó việc học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh về xây dựng tổ chức Đoàn vững mạnh; mở rộng mặt trận đoàn kết, tập hợp thanh niên có vai trò rất quan trọng; việc học tập và vận dụng tốt chuyên đề trong thực tiễn sẽ góp phần thiết thực xây dựng đội ngũ cán bộ đoàn các cấp có đủ phẩm chất, năng lực và uy tín, ngang tầm nhiệm vụ, đáp ứng với yêu cầu và đòi hỏi ngày càng cao trong chiến lược xây dựng đội ngũ cán bộ, công chức, viên chức của Đảng và Nhà nước ta trong công cuộc đổi mới, công nghiệp hóa, hiện đại hóa và hội nhập quốc tế hiện nay.
